

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Прев 55/10
11.03.2010. година
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Стојана Јокића, председника већа, Михаила Рулића и Мирјане Ђерасимовић, чланова већа, у привредном спору по тужби тужиоца – противтуженог П. ДОО у ликвидацији са седиштем у С., кога на основу пуномоћја ликвидационог управника Д.Г. издатог 29.12.2008. године заступа пуномоћник С.М., адвокат из Адвокатске канцеларије Г. из Б., против туженог-противтужиоца Холдинг компаније С. Предузеће за производњу и промет обуће и пластике са п.о. из С, кога заступа пуномоћник Ђ.Л., адвокат из С., ради исплате по тужби 10.439.924,50 динара, и ради исплате по противтужби 188.769,88 динара, одлучујући о ревизији тужиоца – противтуженог изјављеној против пресуде Вишег трговинског суда Пж. бр. 468/07 од 19.6.2008. године, у седници већа одржаној дана 11.3.2010. године, донео је

П Р Е С У Д У

Делимично се УСВАЈА ревизија тужиоца-противтуженог П. ДОО из Б. у стечају, изјављена против пресуде Вишег трговинског суда Пж. бр. 468/07 од 19.6.2008. године, ПРЕИНАЧУЈУ пресуда Вишег трговинског суда Пж. бр. 468/07 од 19.6.2008. године и пресуда Трговинског суда у Београду П. бр. 115/04 од 28.9.2006. године, у делу у коме је одлучено о тужбеном захтеву тужиоца за исплату новчаног износа од 159.328,00 динара, са законском каматом почев од 18.2.1998. године па до исплате и пресуђује:

ОБАВЕЗУЈЕ СЕ, тужени-противтужилац да тужиоцу-противтуженом у року од 8 дана и под претњом извршења исплати 15.666,00 евра са каматом по стопи Централне банке земаља Европске Уније, почев од 28.9.2006. године, па до исплате, све у динарској противвредности по продајном курсу важећем на дан исплате.

У преосталом делу ревизија тужиоца-противтуженог изјављена против другостепене пресуде се као неоснована одбија.

Прев 55/10

-2-

Тужиоцу-противтуженом се не досуђују трошкови ревизијског поступка.

Образложење

Пресудом Трговинског суда у Београду П. бр. 115/04 од 28.9.2006. године обавезан је противтужилац да противтуженом исплати износ од 159.328,00 динара са законском каматом почев од 18.2.1998. године па до исплате (став 1. изреке). Ставом 2. изреке првостепене пресуде обавезан је противтужилац да противтуженом плати штету у износу од 3.053.816,37 динара са законском затезном каматом почев од 1.9.1999. године па до исплате, а ставом 3. изреке је обавезан да плати штету у износу од 47.017,63 динара са законском каматом почев од 24.3.2001. године па до исплате и износ од 68.368,89 динара са законском затезном каматом почев од 29.1.2001. године, па до исплате, као и износ од 8.785,23 динара са истом каматом почев од 29.3.2001. године па до исплате. Ставом 4. изреке првостепене пресуде одбијен је тужбени захтев за исплату изгубљене добити у износу од 7.101.908,35 динара са каматом почев од 31.12.2005. године, па до исплате. Противтужени је обавезан да противтужиоцу исплати износ од 188.769,88 динара са каматом почев од доспелости сваког појединачног износа па до исплате (став 5. изреке првостепене пресуде). Решењем о трошковима спора садржаним у ставу 6. изреке првостепене пресуде решено је да свака странка сноси своје трошкове спора.

Виши трговински суд је пресудом Пж. бр. 468/07 од 19.6.2008. године пресудио:

„1. Делимично се одбија жалба тужиоца-противтуженог као неоснована и потврђује пресуда Трговинског суда у Београду П. бр. 115/04 од 28.9.2006. године у ставу четвртм и ставу петом изреке.

2. Делимично се одбија жалба туженог-противтужиоца као неоснована и потврђује пресуда Трговинског суда у Београду П. бр. 115/04 од 28.9.2006. године у делу става другог изерке којим је обавезан тужени –противтужилац да тужиоцу-противтуженом плати износ од 3.053.816,37 динара са законском затезном каматом од 5.7.2005. године, до исплате.

3. Преиначавача се пресуда Трговинског суда у Београду П. бр. 115/04 од 28.9.2006. године у

ставу првом, делу става другог и ставу трећем изреке и пресуђује:

а) Одбија се тужбени захтев тужиоца-противтуженог који је тражио да му тужени-противтужилац плати износ од 159.328,00 динара са законском затезном каматом од 18.2.1998. године до исплате, као преурањен.

Прев 55/10

-3-

б) Одбија се тужбени захтев тужиоца-противтуженог да му тужени-противтужилац плати законску затезну камату на износ од 3.053.816,37 динара од 1.9.1999. године до 4.7.2005. године.

ц) Одбија се тужбени захтев тужиоца-противтуженог да му тужени-противтужилац плати на име накнаде штете износ од 47.017,63 динара са законском затезном каматом од 24.3.2001. године до исплате, износ од 68.368,89 динара са законском затезном каматом од 29.3.2001. године и износ од 8.785,23 динара са законском затезном каматом од 29.3.2001. године до исплате, у року од 8 дана.

4. Усвајају се жалбе тужиоца-противтуженог и туженог-противтужиоца и укида се решење садржано у ставу шест изреке пресуде Трговинског суда у Београду П. бр. 115/04 од 28.9.2006. године и у овом делу предмет враћа првостепеном суду на поновни поступак.“

Против другостепене пресуде тужилац-противтужени изјављује благовремену и дозвољену ревизију. Ревизију изјављује због битне повреде ЗПП и погрешне примене материјалног права.

Другостепена пресуда се ревизијом добија у делу у коме је као неоснована одбијена жалба тужиоца-противтуженог и потврђена првостепена пресуда као и у делу у којем је усвојена жалба туженог-противтужиоца, преиначена првостепена пресуда и као преурањен и као неоснован одбијен тужбени захтев (тачка 3. изреке другостепене пресуде).

Противтужилац не подноси одговор на ревизију тужиоца-противтуженог, а Републички јавни тужилац се о изјављеној ревизији није изјаснио.

Ревизијски суд је испитао другостепену пресуду на начин прописан чланом 399. ЗПП и одлучио као у изреци ревизијске пресуде из следећих разлога:

Ревизија тужиоца-противтуженог је само делимично основана.

Нижестепене пресуде нису захваћене битном повредом из члана 361. став 2. тачка 9. ЗПП на које се у ревизијском поступку пази по службеној дужности. Нису захваћене ни осталим битним повредама на које неосновано указује ревидент.

Према утврђеном чињеничном стању, странке су 20.3.1995. године закључиле уговор о увозном комисиону машина за шивење обуће који је по својој правној природи сложен и мешовити уговор. Противтужилац се уговором обавезао да путем тих машина производи обућу за коју му је материјал обезбеђивао противтужени. Обућа је требала да се извезе иностраном купцу

Прев 55/10

-4-

фирми са Кипра. По престанку извршења уговорних обавеза код противтужиоца је остало 14 машина увезених по режиму „привремене употребе“. Решењем о одређивању привремене мере првостепеног суда од 28.10.1999. године одобрено је преношење шиваћих машина из фабричког круга противтужиоца у јавно складиште Царинарнице у С., а зарад стављања у режим царинског надзора. Извршење је проводио Трговински суд у Суботици у предмету извршења И. бр. 318/99. Покушаји да се извршење проведе 19.4. и 19.5.2000. године и 16.5.2001. године и 22.2.2002. године нису успели и онемогућени су од стране противтужиоца. Вредност ових машина је на дан 18.2.1995. године износила 30.640,00 ДМ. Динарска противвредност 30.640,00 ДМ је на дан 18.2.1998. године износила 159.328,00 динара.

На основу тако утврђеног чињеничног стања одлучено је о захтеву противтуженог за исплату противвредности предметних машина.

Противтужени је вредност увезених машина изражених у девизној валути ДМ конвертовао на дан 18.2.1998. године у динаре и захтев определио у динарској противвредности од 159.328,00 динара са каматом по стопи из закона почев од 18.2.1998. године па до исплате.

Одлучујући о тако опредељеном тужбеном захтеву, првостепени суд ставом, 1. изреке првостепене пресуде усваја тако опредељени тужбени захтев и обавезује противтужиоца да противтуженом исплати новчани износ од 159.328,00 динара са каматом по стопи из закона почев од 18.2.1998. године.

Другостепени суд о истом захтеву другачије одлучује. Преиначава првостепену пресуду у овом делу и у тачки 3 под а) одбија као преурањен тужбени захтев за исплату 159.328,00 динара са законском каматом почев од 18.2.1998. године па до исплате. Тужбени захтев сматра преурањеним због

тога што по израженом ставу другостепеног суда противтужени нема право да тражи исплату противвредности ствари јер није доказано да су оне уништене или да не постоје. Обзиром да предметних 14 машина увезених постоје као индивидуално одређене ствари, тужилац има активну легитимацију само да тражи предају машина, али не и њихову противвредност.

Основано ревидент у ревизијским разлозима оспорава овако изражен правни став другостепеног суда. И по израженом ставу ревизијског суда ово утужено потраживање није преурањено. Право противтуженог на исплату противвредности предметних машина засновано је на одредби члана 290. Закона о облигационим односима. Овом законском нормом је прописано: „Кад се обавеза састоји у давању ствари одређених по роду, а дужник дође у доцњу, пошто је претходно о томе обавестио дужника, да може по свом избору набавити ствар из тога рода и захтевати од дужника накнаду цене и накнаду штете, или захтевати вредност дугованих ствари и накнаду штете“. Цитирана законска норма у конкретном случају овлашћује тужиоца да тражи исплату противвредности

Прев 55/10

-5-

уместо предаје машина. Противтужилац је онемогућио предају машина провођењем решења о одређивању привремене мере којом је одобрено одношење машина из државине противтужиоца у режим царинског надзора. Следом тога, право на исплату противвредности машина постоји. Међутим, не постоји и право противтуженог да противвредност машина утврђивано и изражавано у девизној валути, тј. у ДМ конвертује у динаре и тужбом тражи исплату динарске противвредности по курсу важећем на дан конвертоване – утужења са каматом по стопи из Закона о висини стопе затезне камате. Такво право на исплату противвредности за накнаду штете није дозвољено. Оно води нарушењу начела једнаких давања из члана 15. Закона о облигационим односима. Такво опредељење и утужење штете не може уваживати судску заштиту. То због тога што се тиме повређују права другог уговорника у спору противтужиоца као штетника. На дан 1.1.2002. године престала је да важи ДМ као девизно средство плаћања. Замењена је евром. На исти дан 1 евро је одговарао противвредности од 1,95583 ДМ. Износ од 30.640,00 ДМ конвертован у евре по курсу од 1,95583, представљао је 15.666,00 евра. Овај девизни износ на дан 28.9.2006. године представља противвредност од 1.300.278,00 динара, јер је на тај дан 1 евро представљао противвредност од 83,00 динара. Првостепеном пресудом досуђени износ на дан 28.9.2006. године са каматом по стопи из закона почев од 18.2.1998. године па до првостепеног пресуђења износи 3.666.896,41 динара. Математички показатељи су јасни. Из њих јасно произилази да је таквим пресуђењем противвредност предметних машина знатно премашена. Премашена на штету противтужиоца као штетника. Премашена за 2.366.618,00 динара, што је на исти дан једнако 28.513,45 евра.

На дан ревизијског пресуђења камата на првостепеном пресудом досуђену главницу износи 5.951.450,89 динара што са утуженом и досуђеном главницом износи 6.109.778,88 динара. Првостепеном пресудом досуђени износ на дан ревизијског пресуђења представља противвредност од 61.020,00 евра јер је 1 евро на дан ревизијског пресуђења представљао противвредност од 100,1271 динара.

Ревизијском пресудом досуђен је износ у динарској противвредности по продајном курсу 15.666,00 евра са каматом по стопи Централне банке земаља Европске Уније почев од првостепеног пресуђења 28.9.2006. године. На дан ревизијског пресуђења: обрачуната камата је 1.534,00 евра, што је са главницом од 15.666,00 евра једнако 17.203,00 евра. Противвредност доспеле обрачунате камате и главнице на дан ревизијског пресуђења износи 1.722.495,00 динара.

Горе изнети показатељи указују на чињеницу да ревизијски суд није судио изван захтева нити прекорачио захтев у смислу члана 3. став 1. ЗПП. Напротив, судио је у оквиру захтева, а у функцији правилне примене материјалног права и начела једнаке вредности узајамних давања из члана 15. Закона о облигационим односима.

Прев 55/10

-6-

Зато је ревизијски суд у овом делу делимично уважио ревизију и преиначио нижестепене пресуде делимичним усвајањем ревизије и следом тога и тужбеног захтева.

Ревизијска одлука у овом делу заснована је на одредби члана 406. став 1. ЗПП.

У преосталом ревизијом побијаном делу одлучивања о тужбеном и противтужбеном захтеву, нижестепени судови су добро одлучили. Другостепени суд је правилном применом материјалног права добро одлучио о тужбеном и противтужбеном захтеву које одлучивање се у ревизијским разлозима ничим озбиљним не доводи у сумњу. Правне разлоге дате од стране другостепеног суда у целости прихвата и ревизијски суд и на њих упућује.

Са ових изнетих разлога је ревизијски суд на основу процесног овлашћења из члана 405. став 2. ЗПП одлучио да детаљно не образлаже пресуду у преосталом делу у коме се ревизија као неоснована одбија.

Противтуженом нису досуђени трошкови ревизијског поступка јер због дела захтева са

којим је успео у ревизији нема право на трошкове ревизијског поступка у смислу члана 149. став 2. ЗПП.

Председник већа – судија

Стојан Јокић,с.р.